

εύρισκόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς Περσίας, καὶ μεταφερόμενον διὰ τῆ Ὠκεανῆ εἰς τὴν Εὐρώπην.

Διαιρεῖται εἰς φυσικόν, ὅποια ἀνορύττεται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ἀφίεται εἰς τὸν αἶρα, καὶ ἀποκτᾷ κοκκινωπὴν τινα παχύτητα, ἡ ὅποια δὲν τὴν ἀφίει νὰ τιτανωθῇ· ὅταν δὲ ἀφεθῇ πολὺν καιρὸν, τιτανούται καὶ γίνεται κατὰ τὸ χρῶμα παρομοία μὲ τὴν Ἀγγλικὴν στύψιν.

Καὶ τεχνητὸν, ὅποια εἶναι ἡ καθαρὴ καθαρισμένη· πρῶτοι οἱ Ἕνετοὶ εὗρηκαν τὴν μέθοδον νὰ τὴν καθάρισεν λύοντες τὴν εἰς τὸ νερὸν, στραγγίζοντες τὴν, καὶ κρυσταλλοποιῶντες τὴν, βάλλοντες εἰς τὸ νερὸν βαμβακερὰ ἐλλύχνια (φιτίλια) εἰς τὰ ὅποια κολλᾷ, καθὼς τὸ κρυσταλλωμένον ζάχαρι, καὶ ὁ ἴος τῆ χαλκῆ εἰς τὰ ξύλα.

Οἱ Ὀλλανδοὶ καθαρῖζοντες τὴν πωλὴν εἰς κομμάτια, καὶ αὐτὰ τὰ δύο εἶδη τῆς καθαρᾶς χρυσοκόλλας πωλῶνται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Καλὴ εἶναι ἡ καθαρὰ διαφανὴς, καὶ ἄνοστος εἰς τὴν γεῦσιν· χρειάζεται ὅμως προσοχὴν διὰ τὰ μὴ ἦναι νοθευμένη μὲ Ἀγγλικὴν στύψιν.

Ἔχει καὶ αὐτὴ εἴσοδον εἰς τὴν πανδόχον Φαρμακοποιίαν διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς κιντρίνης ἀλειφῆς, καὶ διὰ κοσμητικὰ τῶν γυναικῶν.

ΧΡΥΣΟΜΗΛΑ, τὰ νεράντζια, καὶ Χρυσομηλέα ἢ νεραντζιά· γνωστὰ εἰς ἡμᾶς, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ τὸ δένδρον· τῆτο εἶναι ἀειθαλὲς, ὡς ἡ λεμονία, καὶ γίνεται εἰς τὰ ἴδια θερμὰ κλίματα· τὰ φύλλα τε εἶναι μεγάλα, ὀμαλὰ, χοιδρά, εὐώδη, καὶ μὲ μύτην εἰς τὴν ἄκρην, τὸ ἄνθος τε λευκόν, καὶ εὐώδες.

Ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος ἔχει πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ, ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ θερμὰ κλίματα, ὡς ἡ Σίνα, ἡ Ἰνδία, κ. τ. λ.

Γίνονται ζαχαρωτὰ τὰ χρυσόμηλα ὀλέκαιρα, ἡ κομμένα εἰς τέσσαρα, καὶ αἱ φλοιαίτων χωριστά.

Ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆ δένδρου γίνεται ἀνθόνερο εὐώδες ὑπόπικρον· ὁμοίως δὲ καὶ ἔλαιον ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἄνθρων,

θέων, καὶ τῷ καρπῷ, διασταλάζον οἱ Χυμικοὶ Φαρμακοποιοί.

Τὰ μικρὰ χρυσόμηλα ξηρὰ ἐμβαίνον εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ στέλλονται διὰ τὴν Ῥωσσίαν. Αὐτὰ βαλλόμενα 5 καὶ 6 ἡμέρας εἰς τὸ νερόν, καὶ διασταλαζόμενα δίδουν εὐωδέστατον ἔλαιον· τὰ ἔλαια ταῦτα ὅταν ᾖναι γνήσια εἶναι ἐξαιρετὰ ἀνθελμινθιακὰ διὰ τὰ βρέφη· τὰ δὲ χρυσομηλάκια γινόμενα κόνις ὑπολαμβάνονται ἄφθαστον ἰατρικὸν διὰ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς.

ΧΡΥΣΟΥΦΑΝΤΑ. Στόφεις, ὑφάσματα μεταξωτὰ μὲ χρυσοῦνημα, καὶ χρυσέλατον, καὶ ἀργυρέλατον, ἢ μὲ ἀνθη καὶ ταῦτα, ἢ μὲ ὀλόκληρον τὸ ἐπίπεδον μὲ χρυσέλατον, ἢ ἀργυρέλατον, τὰ ὅποια καὶ Σίπι λέγονται **Τερκιστί.**

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ὑφαίνουν τοιαῦτα σίπια, ὁμοίως καὶ λεπτὰ χρυσοῦφαντα πεσέντια κατὰ μίμησιν τῶν Ἰνδικῶν, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Χαλέπι· τὰ κομμάτια εἶναι ἀπὸ 7, καὶ $7\frac{1}{2}$ πήχεις διὰ γυναικεῖα ἐνδύματα τῶν ἔξω τῆς Βασιλευσῆς μερῶν· διότι ἐδῶ κατήντησαν σχεδὸν ἄχρηστα.

Κυρίως ὅμως χρυσοῦφαντα πρέπει νὰ ὀνομάσωμεν τὰς στόφας, εἰς τὸ ὑφασμα τῶν ὁποίων τὸ Λέγδενον (Lyon) τῆς Γαλλίας, καὶ διὰ τὰ καλὰ σχέδια, καὶ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ ὑφάσματος, ὑπερτερεῖ ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη.

Γίνονται δὲ ἢ εἰς κομμάτια χρήσιμα διὰ Ἱερά Ἀμφια τῶν Ἀρχιερέων, καὶ στολισμὲν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ παλατιῶν, ἢ εἰς προσκεφάλαια, καὶ ἐπιστρώματα διὰ τῆς κοιτῶνας, καὶ θαλάμους τῶν Τερκικῶν παλατιῶν· ταῦτα πωλῶνται μὲ τὴν δωδεκάδα προσκεφαλαίων, καὶ ἰσομεγέθη ἐπιστρώματα, καὶ τὰ πρῶτα μὲ τὸν πῆχυν· ἢ τιμῶν ἀναλογεῖ μὲ τὴν ποσότητα τῆς ὕλης, καὶ τὴν ὠραιότητα τῆς εἵδους, τὴν ὁποίαν κρίνει ἢ ἀκανόνιστος ὀρεξίς.

ΧΡΥΣΟΧΟΙΚΗ. Τέχνη τῶν κατασκευαζόντων χρυσῶν, καὶ ἀργυρῶν σκεύη· χρυσοχόος δὲ ὁ εἰς ταύτην ἐπι-

πι-

πιμελούμενος· εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἡ τέχνη αὕτη εὐδοκιμεῖ ἄρκετά, καὶ κατασκευάζονται διάφορα πράγματα τεχνικώτατα, καθὼς στολίδια γυναικῶν διάφορα, καὶ δακτυλίδια· ὁμοίως στολίσματα ἵππων, σκεύη οικιακά, κ. τ. λ.

Εἰς ὅσα χρειάζονται τὴν Ἐγκαυστικήν (σμάλτωμα) ὀλίγοι ἰξεύρην γὰρ τὸ κάμιν· τὸ χρύσωμα ὁμῶς τὸ ἀποτελεῖν ὅλοι ἐξαίρετα.

ΧΡΩΜΑ. Ἰδὲ ΒΑΦΗ.

ΧΩΝΕΤΤΗΡΙΑ, οἱ κλίβανοι, καὶ αἱ κάμινοι, εἰς τὰ ὅποια ἀναλύονται τὰ μέταλλα, καὶ μεταλλικά.

ΧΩΝΕΪΑ, δοχεῖα ἀπὸ χῶμα ἄκαον, εἰς τὰ ὅποια βαλλόμενα ἀναλύονται τὰ μέταλλα· εἶναι δὲ τὰ περισσότερα κωνοειδῆ, καὶ ἄλλα ἔχον ἐπιθέματα, ἥτοι σκεπάσματα.

Χωνεῖα λέγονται καὶ σκεύη ἀπὸ σίδηρον γανωμένον, κολλημένον κωνοειδῶς μὲ στόμιον, ἥτοι μὲ τὴν βάσιν ἄνω, καὶ μὲ προσθήκην σωλῆνος λεπτοτέρης εἰς τὸ κέντρον ἀπὸ τὴν ἰδίαν ὕλην· χρησιμεύειν διὰ κένωμα τῶν ὑγρῶν εἰς ἀσκῆς, βαρύλλια, φιάλας, καὶ ὅμοια· κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον.

ΧΩΡΑΣΑΝΙ, ἀπὸ τῆς Περσικῆς χωρασάν, τὸ κοινῶς Κυρασανί, καὶ Ἑλληνιστὶ Ἀγιόσπερμον. Ἰδὲ **ΣΠΟΡΟΣ ΑἴΓΙΟΣ**.

Ψ

ΨΑΘΑ, ἡ ψίαθος (χασίρ) εἶδος ὑφάσματος, ἢ πλέγματος ἀπὸ ἄχυρον, σχοῖνον, παπύρι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπαλά, καὶ εὐλύγιστα φύλλα, ἢ δένδρων ἐπιδερμίδες.

Ἀπὸ ἄχυρα, ἥτοι τὸ ξηρὸν καλάμι τῆς βρύζης καὶ τῶν σιταρίων πλέκουν εἰς τὴν Εὐρώπην σκιάδια, μάλιστα διὰ τὰς γυναῖκας καλοκαιρινά, λεπτά, καὶ ἑλαφρά μὲ μεγάλην ἐπιτηδειότητα, ὁμοίως καὶ ἄλλα τινα σκεύη.

Εἰς

Εἰς δὲ τὸν σχοῖνον ὑπερτερῶν οἱ Αἰγύπτιοι ὅλα τὰ Ε΄θνη, καὶ διὰ τὴν λεπτότητα τῆ χόρτου, καὶ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τῆ ὑφάσματος. Τὸ φυσικὸν χρώμα των εἶναι κίτρινον, ἀχυρῶδες· ἀλλὰ καὶ βαφόμενα μερικὰ ἀποτελοῦν ποικιλότητας διαφόρους· τὸ ὑφάδι εἶναι ἀπὸ χονδρὸν καννάβινον σχοινίον, καὶ τὸ στημόνι ἀπὸ σχοῖνον, ἢ καὶ τὸ ὅλον σχοῖνος ἐνίοτε.

Μεταχειρίζονται ταύτας εἰς τὴν Τυρκίαν διὰ στρώσιν καλοκαιρινὴν τῶν ἐμβαδῶν εἰς προθαλάμους, καὶ κοιτῶνας, καὶ δαπανῶνται πολλαί· ὁμοίως καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης· ὥστε τὸ ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος δὲν εἶναι μικρὸν.

Ἡ πώλησις γίνεται κατὰ τὸ μέγεθος μὲ τὸν τετραγωνικὸν πῆχυν, καὶ ἡ προφύλαξις των ἀπὸ τῆ ραχίσου τὸ χρώμα των μὲ τὸν καπρὸν τῆ θειαφίης, καὶ τὸ σπογγαρισμα μὲ ὀλίγον νερόν.

Ἀπὸ φύλλα τῆς Φοινικίας πλέκονται σπυρίδες εἰς τὴν ἰδίαν Αἴγυπτον καὶ διὰ μεταχείρισιν ἄλλην, καὶ διὰ μετακόμισιν ρυζίων, θυμιάματος, καὶ τῶν τοιούτων· ὁμοίως καὶ σακκία διὰ καφφέν, φοινίκια, καὶ παρομοίας πραγματείας.

Ἀπὸ τὸ παπύρι, καλάμου, ἢ σχοῖνου χονδρῆ εἶδος γινόμενον εἰς διαφόρους ἐλώδεις τόπους τῆς Τυρκίας, ὑφαίνονται ψάθαι χονδραὶ διὰ ὑποστρώματα τῶν πτωχῶν, καὶ τῶν караβίων, ὅταν φορτώνουν σιτάρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα χυτὰ πράγματα.

Ἀπὸ τὴν ἀπλῆν ἐπιδερμίδα τῆς φιλλύρας ὁμοίως πλέκονται ψάθαι ἀπαλαί, καὶ ράπτονται σακκία διὰ ποταπὰς πραγματείας.

ΨΕΥΔΟΚΙΝΝΑΨΜΩΜΟΝ, ἢ Ψευδοκαννέλλα, φλοιά δένδρου τοῦ Μαλαβάρου ἀπὸ τὸ γένος τῶν Δαφνῶν, μὲ μακρύτερα φύλλα ἀπὸ τὸ ἀληθινὸν Κινναμώδευδρον τῆς Ταπροβάνης. Διακρίνεται ἡ φλοιά αὕτη ἀπὸ τὸ Κιννάμωμον, ἐπειδὴ εἶναι χονδροτέρα, κοκκινωτέρα, ὀλιγώτερον καυστική, καὶ ἀρωματική. Γίνεται ἐκεῖ κατ' ἔτος ἕως 64,000 ὀκάδας· εἰς τὴν Εὐρώπην φέρεται ὀλίγον,

τάλ.

τάλλο ἐξοδεύεται εἰς τὴν Ἰνδίαν, καὶ πάντοτε τιμᾶται τὸ $\frac{2}{3}$ τῆ ἀληθινῆ κινναμώμου.

ΨΕΥΔΟΜΑΡΓΑΡΙΤΑΪΡΙ, ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως ἐννοῶμεν τὸ πρᾶγμα εἶναι ἢ ἐπιθυμία τῶν γυναικῶν διὰ νὰ στολίζωνται μὲ μαργαριτάρια, καὶ ἢ ἑλληψις τῆ τρόπῃ εἰς μερικὰς διὰ νὰ τὰ ἀγοράσῃν, καὶ ἢ περιφρόνησις τῶν πολλῶν διὰ νὰ φορέσῃν ψιλὰ, καὶ ἢ μεγάλη τιμὴ τῶν μεγάλων, καὶ ἢ ἠρμοσμένων εἰς ἴσον μέγεθος, τὰς ἠνάγκασε νὰ τιμήσῃν τὰ ψευδομαργαριτάρια εἰς τοὺς στολισμῆς των ὃ τοῦ ὁποῖον γνωρίσαντες οἱ ἐπιτήδειοι τεχνῖται τῆς Εὐρώπης, ἐμεθοδεύθησαν διὰ νὰ κατασκευάσῃν.

Τὰ πρῶτα ἔγιναν ἀπὸ ὕελον μὲ βαφὴν ὀλίγη ὕδραργύρου, τὰ δεύτερα, ἀπὸ κηρὶ σκληρανόμενον μὲ εἶδος λευκῆς κόλλας, ἀλλὰ καὶ ταῦτα διὰ τὸ κολλητικόντων, καὶ ἐκεῖνα διὰ τὴν βλάβην τῆ ὕδραργύρου, δὲν ἦσαν τόσον πολὺ ἀρεστά, ἀλλ' ἔτε εἶχον τὴν λαμπρότητα τῶν γνησίων μαργαριταρίων, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἐφορῶντο.

Τελευταῖον παρατηρήσας Ἰαννῖνός τις ἐπιτήδειος τεχνίτης τῶν Παρισίων, ὅτι μικρόν τι ὄψαρι Ἄβλα (Able) παρὰ τῶν ἐντοπίων ὀνομαζόμενον, καὶ εὕρισκόμενον εἰς τὸν ποταμὸν Μάρναν πολὺ, ἔχει λέπια χρώματος τῆ φυσικῆ μαργαριταρίου, καὶ τὰ φυλάττων διαλυόμενα εἰς τὸ νερὸν, ἐπεινόησε νὰ κατασκευάσῃ ἀπὸ αὐτὰ ψευδομαργαριτάρια, βάλλωντας τὴν ὕλην ταύτην εἰς κόκκους ὑελίνης.

Ἡ δυσκολία τῆ νὰ βάλῃ τὸ ὑγρὸν εἰς ἐκεῖνα τὰ μικρὰ σπυρία τὸν ἐμπόδισεν, ἕως ὅτου κατασκευάζωντας λεπτὴν ὑελίνην σύριγγα καμπύλην ὀλίγον, καὶ μὲ τὸ φύσημα ἐμβάλλωντας μίαν ρανίδα εἰς τὸν ὑέλινον κόκκον, καὶ συγκινῶντάς τον, ἔδιδεν ὅλην τὴν μαργαρώδη βαφὴν εἰς αὐτὸν, καὶ ἀπετελεῖτο ἐξάίρετον, καὶ στιλπνὸν μαργαριτάρι ὃ δὲ ἐσωτερικὸν λοιπὸν κενὸν γεμίζεται ἀπὸ κηρὶ, καὶ μὲ βελόνην τρυπῶνται διαπερῶνται εἰς σχοινίον καὶ πωλῶνται, ἢ μὲ τὸ μέτρον, ἢ μὲ τὴν δωδεκάδα τῶν ἀρπεδόνων (ἀρμαθίων).

Ὀλίγα ἔτη εἶγαι ἀφ' οὗ ἐμβῆκαν εἰς χρῆσιν εἰς τὴν

Τυρκίαν διὰ στολισμὸν ἀπλῶς, ἢ καὶ κεντώμενα εἰς ἐνδύματα γυναικεῖα, ὅθεν τῶρα ἐξοδεύονται ἀρκετά.

Ἡ μετακόμισις τῶν ψευδομαργαριταρίων γίνεται διὰ τῆς Βιέννης, καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν μικρῶν φαίνεται νὰ ἦναι ἀπὸ τὰ λέπια τῆς εἰρημένης ὀφαρίου ἀνακατωμένα μὲ λευκὴν κόλλαν. Ἐχον τὴν αὐτὴν στιλπνότητα μὲ τὰ γνήσια μαργαριτάρια, καὶ σχεδὸν δὲν διακρίνονται μὲ τὸ ὄμματι, πλὴν εἶναι ἐλαφρά, καὶ εὐθραυστα.

Εἶναι διαφόρων μεγεθῶν, καὶ ὅλα πωλῶνται εἰς τὴν ἀρπεδέονα παρὰ τῶν περιοδευτῶν, καὶ μὲ τὴν δωδεκάδα τέτων ἀπὸ τῆς ἐμπορίας.

ΨΕΥΔΟΝΑΨΔΟΣ, Aspis. Ἴδὲ ΝΑΨΔΟΣ.

ΨΨΛΩΘΡΟΝ, καρπὸς ἐπιδένδρου εἶδους σμήλακος, μαυρωδερὸς, καὶ μικρὸς, χρήσιμος διὰ νὰ δώσῃ μεθυστικὴν δύναμιν εἰς τὸν ζῦθον ὥστε ὅπως αὐτὸ τὸ ποτὸν γίνεται πολὺ, ὡς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γερμανίαν καλλιεργεῖται καὶ ἡ Σμήλαξ αὕτη, καὶ συναΐζεται πολὺ ψΨλωθρον, τὸ ὁποῖον Λατινιστὶ Lupulus, καὶ Humulus, καὶ Γαλλιστὶ Houblon, λέγεται· εἰς τὴν Τυρκίαν εὐρίσκεται πολὺ ἄγριον, καὶ οἱ Τῦρκοι Συροποποιοὶ (Σερβετζῆδες) κάμουν τὸ Ἀλβανικὸν συρόπιον, (ἀρραούτ σερβέτ) μεθυστικὸν καὶ αὐτὸ κατὰ τι.

ΨΨΜΨΘΙΟΝ, Στεβέτζι, μόλυβδος λευκὸς, ἥτοι ἀσβεστωμένος, τριμμένος εἰς τὸ μάρμαρον μὲ τὸ νερὸν, γενόμενος πηλὸς, καὶ βαλλόμενος εἰς προπλάσματα πυραμιδοειδῆς σχήματος, ξηραίνεται, τυλίσσεται μὲ γαλάζιον χαρτί, καὶ πωλεῖται.

Ἀπὸ τὴν πρώτην μεταλλικὴν ὕλην τῆς κατασκευῆς τῆς καταλαμβάνομεν ὅτι εἶναι φαρμάκι κινδυνῶδες, ὅταν τὸ ἐπάρῃ τινὰς ἐσωθεν, καὶ βλαπτικώτατον εἰς τὰ ὀδόντια, καὶ τὰ ὀμμάτια, καὶ τὸ δέρμα ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι τὸ μεταχειρίζονται κοσμητικὸν, γηράζον παράκαιρα, μὲ ρυτίδωμα τῆς προσώπου, καὶ τῆς ἄλλου ψΨμυθουμένου δέρματος.

Εἰς τὴν Ἑνετίαν γίνεται τὸ καλῆτερον ψΨμύθιον, καὶ τὸ γνήσιον· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκρίβειάν τε μεταχειρίζο-

μεθὰ περισσότερον Ὀλλανδικόν· ἡ Ἀγγλία ὁμοίως κατασκευάζει κατώτερον, καὶ ἀπὸ τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς δὲν φέρεται.

Καλὸν εἶναι τὸ λευκότετον, καθαρόν, γλυκὺ, εὐφραυστον, ξηρὸν, καὶ εἰς ἀέραια κομμάτια τὸ ἀπαλὸν εἶναι ἀχρεῖον.

Οἱ Ζωγράφοι τὸ μεταχειρίζονται. Ἰδὲ καὶ ΜΟΛΥΒΔΟΣ ΛΕΥΚΟΣ.

ΨΙΤΤΑΚΟΣ. Πάπαγάλλος, Perroquet, πτηρὸν τῆς Ἀφρικῆς γνωστόν, καὶ εὐκόλον νὰ συνεθίσῃ μιμήμενον τὴν ἀνθρωπίνην λαλίαν· φυλάττεται εἰς συρματηρὰ κινκιδώματα, καὶ δυσκολεύεται νὰ πετάσῃ.

Ἡ Αἴγυπτος τρέφει πολλὰς, καὶ πωλεῖ διὰ πολλὰ μέρη· ἡ Πορτογαλλία, καὶ Ἰσπανία φέρει ἀπὸ τὴν Νοτίαν Ἀφρικὴν, καὶ τὰς συνεθίζουσι· καλοὶ εἶναι οἱ λαλίστεροι, καὶ πολλάκις ἐπωλήθησαν ἕως 250 γρόσια ὁ ἕνας.

ΨΙΤΤΑΚΟΔΕΝΔΡΟΝ. Ἰδὲ ΚΡΟΚΟΣ.

ΨΟΦΑΚΙ, διότι ψόφος ὁ θάνατος τῶν ἀλόγων ζώων εἰς τὴν κοινὴν μας γλῶσσαν· δέρμα ἀρίστη μικρῶ, χρησιμον κυρίως διὰ καλύπτρας τῆς κεφαλῆς τῶν Ταρτάρων, καὶ τῶν ἐγκρίτων Χριστιανῶν, κατοίκων τῆς Τουρκίας. (καλπάκια καὶ διφθέρας ἐλαφράς).

Τὰ Ψοφάκια εἶναι ἢ μαῦρα, ἢ στακτηρὰ, λευκομέλινα (σποδοειδῆ ραντά)· τὰ καλῆτερα μαῦρα εὐρίσκονται εἰς τὴν Ῥωσικὴν Ταρταρίαν, μὲ μαλλὶ λεπτόν, κοντόν, ἕλον, καὶ ὑελιστερόν· δευτέρα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὰ τῆς Δακίας, καὶ μὲ αὐτὰ τὰ εἶδη ἐξοικονομεῖται ὁ Χριστιανικὸς λαὸς τῆς Τουρκίας· μεταφέρονται ἐμπορικῶς, καὶ πωλῶνται ἀνά δύο, ἢτοι ζευγάρια, δεμένα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἕρας, ἢ ραμμένα ἀπὸ τὰς δύο ἄκρας κατὰ μῆκος.

Τὰ δὲ στακτηρὰ καλῆτερα εἶναι τὰ Περσικά, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ πολὺ ἀκριβώτερα ἀπὸ τὰ μαῦρα· χρησιμεύουσι διὰ καλύπτρας τῶν εὐγενῶν, καὶ ὅσων ἔχουσι ἀδειαν νὰ φορῶν ἐνδύματα ἐλευθερίας. Φέρονται καὶ αὐτὰ ἐργασμένα, καὶ πωλοῦνται μὲ τὴν ζυγὴν ὁμοίως.

Εἰ-

Εἶναι δὲ καὶ Δακικὰ, καὶ ἄλλα στακτιρὰ ποταπὰ, εὐ-
δυνὰ, χρήσιμα διὰ τὰς εὐτελεῖς Τέρκας.

Ὦνομάσθησαν δὲ Ψοφάκια, διότι εὐθὺς γεννώμενα τὰ
ἀρνία τὰ ψοφῶν, ἥτοι θανατώνων ἢ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν
κοιλίαν τῶν προβάτων διὰ τὰ ἦναι ἀτελέστερον, καὶ ἐ-
πομένως μικρότερον τὸ μαλλί των.

Μία ζυγὴ ψοφάκια λευκόμαυρα ἠγοράσθησαν ἀπὸ ἑ-
να τρυφηλὸν εἰς τὴν Δακίαν ἄρχοντα διὰ γρόσσια 4,500,
ἀφ' οὗ ὁ αὐθέντης διὰ τὴν ὑπερβολικὴν τιμὴν τὰ ἀπέ-
βαλεν ἄλλ' αὐτὸ τὸ σπανιώτατον, μόλις ἅπαξ συνέβη.
Ἀπὸ μίαν ζυγὴν γίνεται μία καλύπτρα, καὶ ἂν ἦναι
μικρὰ τὰ ψοφάκια χρειάζεται καὶ $1\frac{1}{2}$ ἥτοι τρία, κατὰ
τὴν ἐπικρατούσαν ἤδη συνήθειαν τῶν μεγάλων καλυπτρῶν.

ΨΩΜΙ', ἀπὸ τῆς ψωμῆς, ψωμίον κατ' ἀποκοπὴν, κοι-
νῶς ὁ ἄρτος ἀπὸ ἀλεῦρι γεννημάτων, ζυμωμένος μὲ ζύ-
μην, καὶ ἐψημένος διὰ κοινὴν τροφήν τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἐφεύρεσις τῆς ψωμίου διὰ τὴν πολὺπλοκὸν κατα-
σκευὴν τε, ἥτοι τὰ συναχθῆ τὸ γέννημα, τὰ ἀλεσθῆ,
τὰ ζυμωθῆ, καὶ τὰ ἐψηθῆ, βέβαια ἐφάνη ἀργότερα ἀ-
πὸ πολλὰς τέχνας καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἰνδοὶ πρέ-
πει τὰ ἦναι ἐφευρεταί ἀπὸ τὰς Ἱστορίας τῶν παλαιῶν
αἰώνων δὲν μανθάνομεν περισσότερον εἰμὴ ὅτι ὁ Αἰγύ-
πτιος Κέκροψ ἐδίδαξε τὰς Ἀθηναίους αὐτὴν τὴν θρεπτι-
κὴν, καὶ ὑγιεινὴν τροφήν, τὸ ἀναμφίβολον σημεῖον τῆς
ἐξημερώσεως, καὶ τῆς πολιτεύσεως τῶν ἀνθρώπων.

Ψωμὶ γίνεται ἀπὸ σιτᾶρι, βρύζαν, κριθᾶρι, ἀραβο-
σίταρον, κεγχρὶ, καὶ τὸ λεγόμενον καλαμβόκι τῆς Ἀλ-
βανίας, ἀλλὰ καλῆτερον εἶναι τὸ σίτινον.

Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον εἰς τὸ ψωμὶ δὲν γίνεται, διότι
δὲν διαρκεῖ εἰς τὴν μετακόμισιν ἔξω μόνον ἂν ξηρανθῆ
ἐψηνόμενον δις, (ὄθεν καὶ δίπυρος ἄρτος ὀνομάζεται) καὶ
τοιοῦτο εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον Παξιμάδι. Ἴδὲ
ἌΡΤΟΣ.

Εἰς τὰς Πόλεις ὅμως γίνεται καθημερινὴ ληψοδοσία
εἰς τὰ ἀρτοπωλεῖα, διότι σπανίως ζυμώνων εἰς τὰς οἰ-
κίας ἔκ τῆς ἐναντίας εἰς τὰ χωρία ζυμώνει, καὶ ἐψη-
ται

δει ἕκαστος τὸ ψωμί τε εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ τρώγει εὐθυγώτερον, καὶ καλήτερον.

Οἱ Ἀθηναῖοι συναριθμῶντες ἴσως καὶ τὰ ζυμαρικά, ἔκαμνον 72 εἰδῶν ἄρτους, ἡμεῖς ὅμως χωρίζοντες τὰ ζυμαρικά ἀπὸ τοῦ ψωμι, μόλις ἔχομεν 9 εἶδη ἤτοι τὸ καθαρὸν, τὸ ὀποῖον καὶ Φρανσέλλα, ὡς συνειθισμένον εἰς τοὺς Φράγκους ὀνομάζομεν, τὸ οἰκιακόν, τὸ κοινὸν τῶν ἀρτοποιῶν τὸ ἀπαλὸν αὐτῶν εἰς πλακῦντας (πίτας) τὸ ἀπαλὸν τῶν ἱμαρετίων (πτωχοτροφείων) ὀνομαζόμενον Φότυλα, καὶ τὸ ἄζυμον.

Εἰς αὐτὰ ἠμπορέμεν εὖ συναριθμῆσωμεν καὶ τὰ πωλῆμενα ἀπὸ τῆς κολλυροπώλους (σιμιτζῆδες) ὡς κολλύρια (τὰ στρογγύλα) δακτυλωτὰ τὰ σιμίτια, τὰ ἐξ αὐτῶν δίπυρα (γαβρέκια) καὶ τὰ ὅμοια.

ΨΩΜΟΣ, κομμάτι μετάλλε, ἢ πηλῆ, ὡς ψωμὸς χαλκῆ, ἢ κασσιτέρου, καὶ ψωμὸς πηλῆ, τὸν ὀποῖον καὶ Βῶλον ὀνομάζομεν ὁμοίως δὲ ψωμὸς καὶ τὸ ὀλόκληρον κομμάτι, ὀποῖον ἐφῆνεται τῆ ψωμίε (σομεῖνι, ἢ καρβέλι).

ΨΩΜΑΣ, ὁ ἀρτοποιός, ἢ ἀρτοποιῆς.

Ω

ΩΑ, ἀπὸ τῆ ὀποίου ἐγενε τὸ κοινῶς Οὐγιά, ἢ κατ' ἄλλως ἔγνια, ἢ ἄκρα τῶν ὑφασμάτων κατὰ πλάτος, πολλάκις δὲ, καὶ κατὰ μῆκος.

Ἡ Γαλλικὴ Διοίκησις ἐπιμελεμένη καὶ φροντίζουσα εὖ εὐατελοποιήσῃ τὰ ἐργοχειρεῖα, καὶ εὖ κάμη γνωστὴν τὴν ποιότητα τῆς ὑφασίας των, καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ὡας, διέταξε πολλά, καὶ πολλάκις, περὶ αὐτῶν με Βασιλικὰ Διατάγματα, τὰ ὀποῖα καὶ Κανονιστικὰ (Règlement) λέγουσιν, ἤτοι

Τὰ Ἐτερόμαλλα (Κατηφέδες).

Ὅσα εἶναι 4 τριχῶν εὖ σημειώνονται με 4 σειρὰς διαφόρων χρωμάτων εἰς τὴν ὡαν τῆ ὑφάσματος, καὶ ὅσα 3 τριχῶν ὁμοίως με τρεῖς σειρὰς.

Ὅσα

"Όσα είναι ολόκληρα ύφασμένα ἀπὸ μετάξι βαμμένον μὲ κοκκινιλλίαν, ἔχου μίαν σειρὰν εἰς τὸ μέσον τῆς ὡας ἀπὸ χρυσόνημα διὰ νὰ διακρίνονται ἀπὸ τὰ ύφασμένα μὲ στημόνι, ἢ ύφάδι ἄλλης ποταπωτέρας βαφῆς.

"Όσα είναι δύο τριχῶν ἔχου δύο σειρὰς ἑκατέρωθεν ὅσα δὲ $1\frac{1}{2}$ τριχῶν, ἔχου δύο σειρὰς ἀπὸ τὴν μίαν, καὶ μίαν μόνον ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Ταβίνια, ἤτοι Χαράδες.

Τὰ χρυσούφανα μὲ καθαρὸν μέταλλον, ἤτοι σύρμα πρέπει νὰ ἔχου τὴν ὡαν τῆ αὐτῆ χρώματος μὲ τὸ στημόνι ὅσα δὲ ύφαίνονται μὲ κίβδηλον σύρμα, ἔχου τὴν ὡαν εἰς διάφορα χρώματα.

"Όσα ῥέχα βάφονται κόκκινα μὲ πρινοκόκι ἔχου τὴν ὡαν ἀπὸ μαῦρον σκυλόμαλλον τῆς Δανίας, τὰ μαῦρα ἀπὸ μαλλί στρεθοκαμήλι, καὶ τῶν λοιπῶν χρωμάτων ἀπὸ σκυλόμαλλον λευκόν, ἢ ἀπὸ μαλλί χονδρὸν, καὶ εἰς χρώματα τῆς ὀρέξεως τῆ ύφαντῆ.

Εἰς τὰ πανικὰ αἱ ὡαι πρέπει νὰ ἦναι τῆ ἰδίῃ χρώματος, καὶ τῆς αὐτῆς κατὰ πάντα ποιότητος μὲ τὸ ύφασμα τῆ πανίς.

Αἱ ὡαι τῶν ύφαινομένων πανίων εἰς τὴν Τυρκίαν γίνονται κατ' ἀρέσκειαν, ἤτοι πλατεῖαι, στεραὶ, μὲ σειρὰς, ἀπλαῖ, μεταξωταὶ, τριπλίκιαι, καὶ τὰ τοιαῦτα.

ΩΟΝ, τὸ κοινῶς αὐγὸν γεννώμενον ἀπὸ τὰ πτηνὰ, ἔρπετὰ, καὶ ὄψαρια πρὸς διαφύλαξιν τῆ εἶδους τῶν.

Ἀπὸ ὅλα τὰ ὡὰ περισσότερα, καὶ πολυχρηστότερα εἶναι τῶν κατοικιδίων ὀρνίθων, καὶ ἐξοδεύονται πολλὰ πλήθη εἰς τὴν καθημερινὴν μεταχείρισιν τῶν μαγειρείων, τρώγονται ἔψημένα, χρησιμεύουσι εἰς τὸ κοθάρημα τῶν συροπίων τῆ ζαχάρεως, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ἄλλας πολλὰς τέχνας. Ὅπε τρέφονται περισσότεραι ὀρνίθες ἐκεῖ εἶναι καὶ περισσότερα τὰ ὡὰ.

Τρώγονται ἀκόμη καὶ τῶν χηνῶν, τῶν Ἰνδικῶν ὀρνίθων, τῶν νησσῶν, καὶ τῶν περδίκων τὰ ὡὰ· πολλὰ ὅμως εἶναι τὰ ὡὰ τῶν ἀμφιβίων. χελωτῶν τῶν Νήσων τῆ

τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ, καὶ τρώγονται μὲ ὄρεξιν ἀπὸ τοὺς ἐκεῖθεν διαπερῶντας μὲ τὰ καράβια. Ἴδὲ ΧΕΛΩΨΗ.

ἸΩΤΑΪΡΙΧΟΝ, ἢτοι ταριχευμένον ὠδὸν τοῦ κεφάλου ὄφαρις, τὸ ὁποῖον μόνον (ἂν δὲν προσθέσωμεν εἰς τὰ ὠὰ καὶ τὸ χαβιάρι) ἔχει τόπον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον· τὰ ῥηθέντα μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν πωλῶνται, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐγράφαμεν εἰς τὸ κοινότερον λεγόμενον **ΑΥΤΟΤΑΪΡΙΧΟΝ**.

ἸΩΡΟΛΟΓΙΟΝ, Μηχανὴ κινουμένη ἀπὸ ἐλατήριον, ἢ ἀπὸ ἐκκρεμές, καὶ περιστρέφουσα διὰ τροχῶν διαφόρων, δείκτας μεταλλικὰς, καταμετρῶντας τὰς ὥρας τῆς ἡμερουκτίας, ἐπάνω εἰς κυκλικὴν πλάκα διηρημένην εἰς 12 τμήματα, καὶ ἐπάνω τῆσιν εἰς 60 τμήματα, τὰ μὲν ὥρας, τὰ δὲ λεπτὰ σημαίνοντας· ἔτι δὲ τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, ἢ τῆς μηνός, κ. τ. λ.

Ἡ ὠρολογικὴ τέχνη ἐφθάσεν εἰς μεγάλην τελειότητα κατὰ τὸ παρὸν, καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὰ Παρίσια, καὶ Γένευσαν τῆς Ἑλληντίας· ἡ ἐφεύρεσις τῆς κινήσεως τῶν τροχῶν εἶναι παλαιὰ, καὶ τὸ λεγόμενον Παγκράτιον τῷ Ἀρχιμήδους μᾶς τὸ ἀποδεικνύει· ὁ Τιμαλκύων εἶχεν ὠρολόγιον μὲ τροχὰς εἰς τὸ τραπεζεῖόν του, ἀλλ' ἀτελές καὶ αὐτὸ, καὶ τὰ μετὰ 700 ἔτη κατασκευασθέντα παρὰ τῷ Κασσιόδωρῳ εἰς τὰ γηρατειά τε.

Τῷ 760 ἔτει Παῦλος ὁ Α΄ ἐστειλεν ἓν ὠρολόγιον εἰς τὸν Φίλιππον τὸν Μικρὸν, Βασιλέα τῆς Γαλλίας, καὶ διὰ τὴν σπανιότητα τῆς τοιαύτης μηχανῆς ἐπροξένησε θάμβος εἰς αὐτὴν τὴν Γαλλίαν, ὅπε τῶρα γίνονται τὰ καλλήτερα.

Περὶ τὸ 807 ὁ Χελίφης Χαρεν Ἐλρασιδὸς περίφημος εἰς τὴν φιλεπιστήμονα διάθεσίν του, ἀπέστειλε δῶρον πρὸς τὸν Κάρολον Μάγνον ἓν ὠρολόγιον θαυμάσιον. 12 θυρίδες τῆς ὠροδεικτικῆς πλακός τε ἀνοιγόμεναι καθ' ἕραν ἐφάνερωναν αὐτάς, καὶ ἐπιπτον κατὰ τάξιν τόσα σφαιρίδια εἰς κύμβαλον χάλκινον σημαίνοντα τὰς ὥρας· κατὰ δὲ τὴν 12 ὥραν, ἰσάριθμοι ἵππεῖς διαβαίνοντες ἐκλείον τὰς θυρίδας ἐκεῖνας.

Οἱ Ἴταλοι πρῶτοι μιμηθέντες τὰ ρηθέντα, τὸ τοῦ Πάπα Παύλου Α΄. καὶ τὸ τοῦ Ἐλρασίδ, κατεσκεύασαν διάφορα ὰρολόγια μετὰ τροχούς· καὶ πρῶτος τεχνίτης ἱστορεῖται ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς Βερώνης Πακίφικος (Pacificus) κατὰ τὸ 846.

Μετὰ ὅλα ταῦτα ὅμως ἦσαν καὶ ἀτελεῖ, καὶ σπάνια τὰ τοιαῦτα ὰρολόγια, ὥστε ἕως τῆς 18. Ἐκατονταετηρίδος εἰς τὰ Μοναστήρια τῆς Εὐρώπης ἦσαν ἐπὶ τούτου διαρισμένοι Μοναχοὶ νὰ μετρῶν τὰς ὰρας μετὰ τὰ ἄστρα, διὰ τὰ ἐξυπνοῦν τοὺς συναδελφούς των εἰς τὴν ὰραν τῆς Ἀκολουθίας· οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι ὠδηγοῦντο ἀπὸ τὸ λάλημα τῶν πετεινῶν. Ἀκόμη ἕως τῆς σήμερον ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια τῆ νὰ τρέφων ἄνθρωπος εἰς τὴν Γερμανίαν, Ἑλληνίαν, Ὀλλάνδαν, Βελγικὸν, καὶ Ἀγγλίαν εἰδοποιῶντας τῆς νυκτὸς τὰς ὰρας.

Κατὰ δὲ τὴν 18. Ἐκατονταετηρίδα, κατεσκευάσθη παρὰ τοῦ Ἀγγλοῦ Οὐαλιγκβόρδου Μοναχοῦ Βενεδικτίνου ἐν ὰρολόγι, καὶ παρὰ τοῦ Ἰακώβου Δόνδεως (Giacomo de Dondis) ἄλλο ἀξιόλογον, σημαῖνον τὰς ὰρας, καὶ τὴν κίνησιν τοῦ Ἡλίου εἰς τὸν Ζωδιακὸν, καὶ τῶν πλανητῶν αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἐτέθη εἰς τὸ Παλάτιον τοῦ Παταβίου (Padova) τῷ 1344. ἀνταμειφθεὶς δὲ πλεσίως ὁ Δόνδης, ἐπωνομάσθη ὰρολόγιος αὐτὸς, καὶ οἱ ἀπόγονοί τε.

Πρῶτον μικρὸν ὰρολόγιον ἐπικόλπιον μετὰ κώδωνα ἐφάρτη εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπὶ Λυδοβίκου ΙΔ΄, ἀλλὰ μόλις ἐτελειοποιήθησαν τῷ 1676 παρὰ Βαρλόου (Barlow) τοῦ Ἀγγλοῦ· καὶ πρὸ πενήκοντα ἐτῶν καὶ ἐδῶ, κατασκευάζονται εἰς τὰς ρηθείσας Πόλεις θαυμάσια ὰρολόγια μετὰ ἐκκρεμῆ, καὶ μετὰ ἐλατήρια εἰς τὸν ἀκριβέστερον, καὶ πολυπλοκώτερον τρόπον· ὥστε ἡ τέχνη αὕτη τῶρα ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐτελειοποιήθη καθ' ὅσον ἐνδέχεται.

Εἰς τὴν Τυρκίαν μόνην λείπει παντελῶς ἡ τέχνη αὕτη, ἐκτὸς μερικῶν Μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὀρους, οἱ ὁποῖοι κατασκευάζουν ἐκκρεμῆ στερεὰ, σημαίνοντα τὰς ὰρας, καὶ ἐξυπνητήρια· ὅλοι οἱ λοιποὶ εὐρισκόμενοι εἰς τὰς Πόλεις εἶναι ὰρολογιοδιορθῶται, καὶ κἀνεὶς ὰρολογοποιός.

ποιός· ὥστε ἀναγκαζόμεθα νὰ τὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην.

Ἐγκρίνονται παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν τὰ Ἀγγλικά, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπὶ τύτῃ μὲ ἀριθμὸς Ἀραβικὸς γράφον τὰς ὥρας, παρὰ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὰ τῶν Παρισίων, καὶ τῆς Γενεύης· ἐπειδὴ εἶναι μὲ ὠραιότερας θήκας, καὶ πολλὰ δείχνουν καὶ τὰ δεύτερα λεπτά, καὶ τὰς ἡμέρας τῆ μηνός, καὶ ἐβδομάδος· κατὰ δὲ τὴν ἀκρίβειαν τῆς τέχνης τὰ Ἀγγλικά ὑπερέχον.

Καταγραφὴ τῶν μερῶν τῆ Ὠρολογίῃς.

Πρῶτα μέρη αὐτῆς τῆς μηχανῆς εἶναι οἱ τροχοὶ, οἱ ὁποῖοι ὄντες προσηρμοσμένοι πρὸς ἀλλήλους μὲ τὰ λεγόμενα ὀδόντια τῶν, συγκινῶνται ἐπιστηριζόμενοι εἰς τὰ λεπτά ἄκρα τῶν ἀξόνων τῶν. Εἰς ἕκαστον ἀξονα εὐρίσκονται προσκολλημένοι, α. ὁ μέγας τροχός, ὁ ὁποῖος κινεῖται ἀπὸ τὸν πλησίον αὐτῆ ἄλλον. β. ὁ μικρὸς τροχός μὲ τὸν ὁποῖον κινεῖται ὁ τρίτος· ὁ ἀξων εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιον μέταλλον μὲ τὸν μικρὸν τροχόν, καὶ ὁ μέγας διαφέρει εἰς τὰ περισσότερα. Τῆ μεγάλα τροχῆ τὰ κόμματα τῆς περιφερείας ὀνομάζονται ὀδόντια, καὶ τῆ μικρῆ εἶναι πολὺ ὀλιγώτερα, καὶ λέγονται πτερὰ.

Διὰ νὰ στέκωνται οἱ τροχοὶ οὗτοι, ἦτοι οἱ ἀξονές τῶν, εἶναι δύο πλάκες προσηρμοσμέναι παραλλήλως, καὶ ἀπέχουσαι κατὰ τὸ μῆκος τῶν ἀξόνων, βασταζόμεναι ἀπὸ στύλης, καὶ ἔχουσαι ἔσωθεν μικρὰ τρυπήματα, εἰς τὰ ὁποῖα βαστῶνται οἱ πολλοὶ τῶν ἀξόνων ἐλεύθεροι νὰ περιστρέφονται, καὶ ἀλειμμένοι μὲ τὸ καθαρώτερον ἔλαιον.

Ἡ ταχύτης τῶν τροχῶν συνίσταται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀδοντίων τῶν, καὶ ἕτος εἰς τὸ μέγεθος τῆς διαμέτρικτων, ὥστε ὁ μέγας τροχός ἔχει πολλὰ ὀδόντια, καὶ κινεῖται ἀργότερα, καὶ ἐκ τῆ ἐναντίας ὁ μικρός· διὰ τῆτο οἱ ὠρολογοποιοὶ ἰξεύρουν τὸ μέτρον καὶ τῆς διαμέτρικ, καὶ τῶν ὀδόντων ἐκάστῃ τὸ παρατηρῶν, καὶ δὲν χάνεται ἡ ἀναλογία τῆς κινήσεως.

Ἄλλ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ κίνησις τῶν τροχῶν διὰ τῆς βάρους τῆς ἐκκρεμῆς, ἢ διὰ τῆς βίας τῆς ἐλατηρίου εἶναι ταχυτάτη, ἐπενοήθη ὁ λεγόμενος ζυγός, ἢ σταθμός (Balancier) ὁ ὁποῖος περιστρεφόμενος, ἢ γὰρ εἶπω ὀρθότερον κινούμενος εἰς τόξον κύκλου δεξιά, καὶ ἀριστερά, καὶ ἔχοντας προσαρμοσμένα τὰ πτερὰ, ἢτοι τῆς δύο κατ' ἀντίθεσιν γυρισμένους ὀδόντας, ἐμποδίζει, τὸν τελευταῖον τροχόν, καὶ ὅλους κατὰ τὴν συναρμογὴν γὰρ κινῶνται μὲ βίαν ὥστε εἰς τὴν ταχύτητα τῆς σταθμῆς τέτοις ὑπόκειται καὶ ἡ τῆς ὅλης μηχανῆς· διὰ τῆτο εἰς μὲν τὰ ἐλαστικά ὀρολόγια περιστέλλεται ἡ μεταλλικὴ σπειροειδὴς τρίχα, μὲ τροχόν ἐπὶ τῆτου βαλμένον· εἰς δὲ τὰ ἐκκρεμῆ ἀναβάσσεται ἡ σφαῖρα, ἢ μεταλλικὸς κύκλος τῆς ἐκκρεμῆς διὰ γὰρ πηγαίνουσαν ὀγλίγωνα, καὶ ἐκ τῆς ἐναντίου, ὅταν θέλων γὰρ πηγαίῃ ἀργότερα.

Ἀπὸ τῆς τροχῆς ὁ πρῶτος ἢμπορεῖ γὰρ δείξῃ τὰ δευτέρα λεπτά, στρεφόμενος 720 κίς τὴν ὥραν· ἢ διπλά, ἢτοι 1440, ἂν ἦναι μικρὸν τὸ ὀρολόγι. Ἐνας ἀπὸ τῆς μεσαίης περιστρέφεται 60 τάκις καθ' ὥραν, καὶ δείχνει τὰ πρῶτα λεπτά. Ὁ δὲ τελευταῖος ἀπαξ καθ' ὥραν, καὶ δείχνει ταύτας· οἱ τρεῖς οὗτοι ἔχον τὸν ἄξονά των μακρὸν ἔξω τῆς πλακῆς, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσηρμοσμένον, κατ' ὀρθὴν γωνίαν δείκτην ἀπὸ μέταλλον συμπεριαγόμενον, καὶ δεικνύοντα τὰ περιγεγραμμένα εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ὀρολογίης κυκλοτερώς λεπτά, καὶ ὥρας.

Ἐν πτερὸν ἐκείνης τῆς ἀργότερης τροχῆς προσαρμοσμένον εἰς τὴν στιγμὴν ὅταν μέλλῃ γὰρ δείξῃ τὴν δωδεκάτην ὥραν μὲ τροχόν ἔχοντα ἰσάριθμα ὀδόντια κινεῖ ἀπαξ τῆς ἡμέρας αὐτὸν, καὶ ἔχοντας καὶ ἕτος δείκτην φανερώνει τῆς μηνὸς τὰς ἡμέρας· καὶ ἄλλος ὁμοίως τῆς ἐβδομάδος.

Ἄλλα δώδεκα πτερὰ ἀνασηκῶνόντα τὸ ἐμποδίζον τὴν μηχανὴν τῆς σημαντηρίης, κάμνουν γὰρ κτυπᾶ τὰς ὥρας, ἢ καὶ τὰ τέταρτα, ἂν ἔχη καὶ διὰ ταῦτα πτερὸν τοιοῦτο ἀνασηκωνικόν.

Τὸ δὲ σημαντήριον ἔχει τροχοὺς ἀκινήτους, καὶ ἐλατήριον, ἢ ἐκκρεμῆς κινῶν τέτοις, ὡς τὸ ὀρολόγιον μὲ ὀδόν-

δόντια ἀναλογικῶς ἀπέχοντα ἀπὸ τὴν 1 ἕως τὴν 12 ὥραν, ὥστε εἰς τὴν μίαν ὥραν ὄντας ὀλιγώτατον τὸ διάστημα, ἀφ' οὗ σικωθῆ, καὶ κινήση ἢ σημαντικὴ μηχανή, μόλις κτυπᾷ ἅπαξ ἢ σφύρα εἰς τὸν κώδωνα, καὶ ἐμποδίζεται· εἰς δὲ τὴν δευτέραν περισσότερον, καὶ τὰς λοιπὰς ὁμοίως.

Διὰ τὰ τέταρτα τῶν ὥρῶν ὁμοίως εἶναι καὶ ὀδόντια ἀνάλογα μεταξὺ τῶν εἰρημένων διαστημάτων εἰς τὸν τροχὸν ἐκεῖνον.

Ἐλατήριο τῶν ὀρολογίων εἶναι σπυροειδῆς ἐλατὸς χαλύψ, ἐμπερικλεισμένος εἰς τύμπανον μεταλλικὸν περιτυλισσόμενον μὲ ἀλυσιν ὁμοίως χαλυβίνην, λεπτήν, καὶ συνδεδεμένην εἰς τὸν πρῶτον τροχόν. Γύρισμα τοῦ ὀρολογίου λέγεται ὅταν μὲ κλειδί εἰς τρύπαν τετράγωνον προσαρμοζόμενον εἰς τὸν ἄξονα τῆ πρώτης τροχοῦ, καὶ περιστρέφοντάς τον τυλίσσει εἰς τὸν σπυροειδῶς κομμένον κῶνον ἐν μέρος τῆ τροχοῦ τὴν εἰρημένην ἀλυσιν, διὰ τῆς ὁποίας συσταλὲν τὸ ἐλατήριο βιάζει τὴν ἀλυσιν νὰ γυρίσῃ εἰς τὸ τύμπανον, καὶ δίδει τὴν κίνησιν εἰς τὴν μηχανή· τὰ καλὰ ὀρολόγια ἔχουν ἀλυσιν διὰ 30 ὥρῶν διάρκειαν· ὅσα δὲ κινῶνται ἀγύριστα περισσότερον, ἢτοι μίαν ἐβδομάδα, μῆνα, ἢ ἔτος, ἔχουν περισσότερας τροχάς.

Ἡ τελειότης τῶν ὀρολογίων συνίσταται εἰς τὴν ἀκριβῆ ἰσότητα τῆς κινήσεώς των, ἢ ὁποία προσδιορίζει καὶ τὴν τιμὴν των, ἢ δὲ τοιαύτη ἰσοκίνησις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιμελείας, καὶ ἐπιτηδειότητος τῆ τέχνης, διὰ τὴν κατασκευάσῃ τῆς τροχοῦς, καὶ τὰ λοιπὰ κινουῦντα, καὶ κινέμενα μέρη μὲ τὴν δυνατὴν ἐντέλειαν.

Ἡ δὲ ὠραιότης εἰς τὸ ἔγκαυσμα τῆ προσώπου, καὶ τὴν καλητέραν διαγραφὴν τῶν δεικτικῶν σημείων, καὶ τῆς ὅλης μηχανῆς τὴν ἀναλογίαν, ἢτοι τῶν ἔξω θηκῶν.

Ἐχουν τὰ μικρὰ ὀρολόγια, ἀνὰ μίαν, δύο, καὶ ἕως τρεῖς θήκας (τέρφια, ἢ κάσσας) ἀπὸ χρυσόν, ἄργυρον, ἢ ἥλεκτρον μεταλλικόν, ἢ τομβάκι· τὰ διδόμενα διὰ δῶρα στολίζεται καὶ μὲ πετράδια.

Ἐλατ.

Ἐλαστικά ὠρολόγια λέγονται τὰ κινέμενα μὲ τὸ ἐλατήριον, ὡς ἀνωτέρω, καὶ αὐτὰ μόνον φέρονται εἰς τὸν κόλπον, ὅθεν καὶ ἐπικόλπια ἀνωτέρω τὰ εἰπομεν, καὶ μικρότατα, ὥστε φορῶνται δακτυλίδια· ἀλλὰ καὶ μεγάλα ἐπιτιθέμενα εἰς τραπέζια, καὶ σημαίνοντα ὥρας, λεπτά, μουσικόν τινα, καὶ κινῶντα διάφορα ἀγάλματα, ἢ εἶδη πτηνῶν, κ. τ. λ.

Ἐκρεμῆ δὲ, τὰ ἔχοντα τὸν σταθμὸν κρεμάμενον καὶ κινούμενον κατὰ τόξον κύκλου, ἀλλὰ τῆτο εἶναι ἴδιον καὶ εἰς τὰ ἄνω (περὶ ταχτά) κυρίως δὲ τὰ κινέμενα μὲ βάρους μολύβδου δεδεμένον εἰς σχοινὶ ἐπικείμενον ἀντὶ τῆς ἀλύσεως εἰς τὸν πρῶτον τροχόν· τὸ γύρισμα τότε γίνεται, ὅταν τραβιχθῆ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ σχοινὶ, καὶ παύσῃ ἡ κίνησις.

Αὐτὰ βάλλονται εἰς τρεῖς τοίχους, ἢ ἐπάνω εἰς ἐπὶ τότε καμωμένας μακρὰς τετραγώνους θήκας ἀπὸ σανίδας, ἢ ἀπλῶς κρεμάμενα· δὲν ἐπιδέχονται κίνησιν, καὶ κλονισμόν, καὶ νομίζονται ἀκριβέστερα ἀπὸ τὰ πρῶτα, διότι ἡ δύναμις τῆς ἐλατηρίας βαθμυδὸν ἐλαττωμένη, διορθῶται μὲν διὰ τὴν βαθμικὴν κωνοειδῆ, ἢ καθὼς οἱ Εὐρωπαϊοὶ τεχνῆται λέγουσι, Ἄτρακτοειδῆ τομήντων· ἀλλὰ μὲ ὅλον τῆτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα τῆς ἰσοβαρῆς κατὰ πάντα τῶν κρεμαστῶν ὠρολογίων, τῶν ὁποίων τὸ βᾶρος εἶναι πάντοτε τὸ αὐτό.

Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα διάφορα εἶδη ὠρολογίων, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ἀπλότητά των ἐφευρέθησαν καὶ προήτερα ἀπὸ τὰ εἰρημένα, καὶ ἢ διὰ περισσοτέραν ἀκρίβειαν, ἢ δι' εὐδυνίαν ἀκόμη σώζονται εἰς τὸν κόσμον· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸ ἐμπόριον δὲν ἔχον τόπον, δὲν θέλομεν ἐκταυθῆ πολὺ εἰς τὴν καταγραφὴν των.

Κλεψαμμία, τὸ ἀμμοδερὸν ὠρολόγι, συνιστάμενον εἰς δύο φιάλας στενοστόμους ἐπιτιθέμενας ἢ μία ἐπάνω τῆς ἄλλης κατάστομα, καὶ ἢ μία γεμάτη ἄμμον ψιλόν, ὁ ὁποῖος τρέχων πρὸς τὴν κάτω κενὴν μὲ γραμμάς τῆς φιάλης ἐπίτηδες σημειωμένας φανερώνει τὰς ὥρας· εἶναι τοιαῦτα δηλοῦντα 1, ἢ 2, ἢ καὶ πολλάς, ἕως 12 ὥρας.

Βαλ.

Βαλμένας τὰς φιάλας ταύτας εἰς θήκην ξυλίνην τὰς μεταχειρίζονται, καὶ ἀφ' ἑγεμίσαν τὰς ἀναποδογουρίζων, καὶ παρατηρῶν εἰς τὴν ἄλλην φιάλην τὰς ὥρας, καὶ μετὰ ταῦτα ὁμοίως.

Εἰς τὰ καράβια μεταχειρίζονται τὰς Κλεψαμμίας.

Κλεψύδριον. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον γίνεται καὶ ὠρολόγι μετὰ τὸ νερὸν, ἢ τρέχον ἀπὸ πηγῆν, καὶ κλεπτόμενον μετὰ σωλῆνα φίλον, καὶ μετρώμενον καθ' ὥραν εἰς φιάλην, ἢ καὶ μετὰ τὰς ἰδίας φιάλας ὡς ἀνωτέρω.

Ἡλιακὸν Ὁρολόγιον. Εἰς τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ δοθῇ ἢ ἐντελεστέρα ὠρομετρικὴ ἀκρίβεια διὰ τὴν ἐντελεστάτην ταυτοκίνησιν τῆ Ἡλίου, τῆ ὁποίας ἡ σκιά δείχνει τὰς ὥρας. Τὸ Κλεψύδριον παγώνει, καὶ τὸ νερὸν δὲν τρέχει πάντοτε εἰς τὴν ἰδίαν πασότητα ἢ ἄμμος ὁμοίως, καὶ καθ' ἡμέραν ἀνεπαισθήτως τὰ στόμια τῶν φιάλων πλατύνων, ἅς ἦναι καὶ ἀπὸ τὸν ἀδάμαστον ἀδάμαντα· τὰ μηχανικὰ ὠρολόγια ἔχον πολλὰ αἴτια εἰς τὰ κινῶντα, καὶ αὐτὰ τὰ κινῶμενα διὰ νὰ σφάλλουν· ἀλλ' ὁ λαμπρὸς Ἡλιος πάντοτε περιφέρεται μετὰ τὴν αὐτὴν ἴσην, καὶ ἀπαράλλακτον ταχύτητα κατὰ τὴν προσταγὴν τῆ Πανσόφου Δημιουργῆ.

Τὸ καλῆτερον Ἡλιακὸν Ὁρολόγιον γίνεται εἰς τὴν κορυφὴν κίονος ἀπὸ μάρμαρον τεθειμένον κατ' εὐθύ ὀριζοντικῶς μετὰ τρίγωνον μεταλλικὸν ἢ ἀπλοῦν ὀβελίσκον βαλμένον κατὰ κάθετον εἰς τελείαν ὀρθὴν γωνίαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆ κίονος, ὅπου ἀφ' ἑ εὐρεθῇ ἢ μεσημβρία σημειῖται, καὶ ἐκεῖθεν καταγράφονται εἰς ἡμικύκλιον αἱ ὥραι, καὶ εἶναι ἀκριβές· ἀλλὰ πόσα χρειάζεται καὶ τῆτο νὰ ἦναι τέλειον; ἀκίνησίαν τῆ κίονος, ὀριζοντικὴν θέσιν τῆ ὠροδεικτικῆ ἐπιστυλίε, παντοῦρον τὸν Ἡλιον, καὶ ἄξιον τεχνίτην νὰ τὸν κατασκευάσῃ.

Ὁ Πλίγιος ὀνομάζει τὸν Ἀναξιμένην ἐξευρετὴν αὐτῆ, ἀλλ' ἡ Θεία Γραφή μᾶς βεβαιοῖ ὅτι εἰς τὰ Βασίλεια τῆ Ἐζεκίε πολλὰ παλαιότερη Βασιλείωσ τῆς Ἰουδαίας, εὐρίσκετο.

Ἡ μηχανὴ τῶν ἐκπρεμῶν ὠρολογίων γίνεται ἀπὸ σίδη-

δη-

δηρον, ἢ ἀπὸ σίδηρον οἱ ἄξονες, καὶ ἀπὸ ὀρείχαλκον ὁ τροχός, τὰ ὅποια εἶναι καὶ ἐγκριτότερα ἢ καὶ ἀπὸ ξύλον, τὰ ποταπά.

Εἰς δὲ τὰ ἐπικόλπια, ἤτοι μικρά, οἱ ἄξονες εἶναι σιδηροῖ, καὶ οἱ τροχοὶ ὀρειχάλκινοι· τὰ ἀκριβέστερα ἔχον τῶν πλακῶν τὰ τρυπήματα διὰ τὰς ἄξονας, ἐνωπλισμένα μὲ ἀδάμαντα, διὰ νὰ μὴ φθείρωνται μὲ τὴν κίνησιν τῶν ἄξόνων, καὶ παροδεύον οἱ τροχοί.

ΩΧΡΑ, Χρῶμα πετρώδες, κίτρινον (διότι ὠχρὸν τὸ κίτρινον) καὶ ὀρυκτὸν, εὐρίσκόμενον εἰς ἴδια Ὀρυκτεῖα, ἢ εἰς Μεταλλεῖα τῷ χαλκῷ, καὶ μολύβδου, καὶ σπανίως εἰς τὰ τῷ ἀργύρῳ.

Ἡ μεγαλιτέρα χρῆσις αὐτῆς γίνεται εἰς τὴν Ζωγραφικὴν· Ἡ φυσικὴ Ὀχρα εἶναι κίτρινη ἢ δὲ κοκκίνη γίνεται μὲ τὴν φωτίαν, ἤτοι ὅταν καὶ εἰς τὴν κάμινον.

Ἡ Γαλλία ἔχει τὰ μεγαλιτέρα Ὀρυκτεῖα, καὶ καλήτερα εἰς τὴν Βερρῆν, καὶ εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον τῆς Πρέας· αἱ φλέβες τῆς Ὀχρας εὐρίσκονται εἰς 150 ἕως 200 πόδων βάθος, μὲ 4 ἕως 8 δακτύλων χόνδρος, μεταξὺ εἰς ἄμμον λευκὴν ἐπάνωθεν, καὶ ὑπόστρωμα ἀπὸ κίτρινον ἀργιλλῶδες χῶμα, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἡ πετρώδης Ὀχρα.

Ἡ Ἀγγλία ὁμοίως ἔχει πολλὰ Ὀρυκτεῖα ὠχρας, καὶ πολυειδῆ, διὰ τῆτο καὶ πολυωνυμεῖται· ἡ ἔχουσα χρῶμα κίτρινον κοκκινωπὸν, ὀνομάζεται Ὀχρα Ἀκονητικὴ ἢ (Ochre tué) ἢ βαθυκόκκινος, καὶ ὑπομέλανος, Μελανοκόκκινος (Brun rouge) καὶ ὅταν κλίνη πολὺ εἰς τὸ μαῦρον ποτέα, ἤτοι χυτρώδης, χρησιμεύουσα διὰ τὸ ὑέλισμα, ἤτοι στίλβωμα τῶν ὑελίων τῶν καθρεπτῶν.

Καὶ εἰς τὴν κίτρινην, καὶ εἰς τὴν κοκκίνην Ὀχραν πρέπει νὰ παρατηρηθῇ νὰ ἦναι ξηρά, ἤτοι στεγνὴ, ἀπαλλῆ, μὲ καλὸν χρῶμα τῷ εἶδους τῆς, καὶ χωρὶς ἄμμον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α΄ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΟΜΟΥ.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α .

Φίλτατε Ἀναγνώστα!

Διὰ τὰ εὐκολυνθῶν ὅσοι ὁμογενεῖς ὄντες συνειθισμέ-
νοι εἰς τὴν ἐπικρατῦσαν κατὰ τὸ παρὸν Ἰταλομιγῆ Διά-
λεκτον εἰδέχεται ὅτι ἀπαντήσων δυσκολίας εἰς τὸ τὰ εὐ-
ρων τὴν ζητημένην λέξιν εἰς τὴν σειράν τῆ παρόντος Λε-
ξικῆ, ἰστοχάσθη ἀναγκαῖον τὸ Παράρτημα τῆτο, διὰ
τοῦ ὁποίου κατὰ σειράν Λεξικογραφικὴν ἐκτεθεῖσαι αἱ
Ἰταλιστὶ ὀνομασίαι τῶν ἐν τῷ Βιβλίῳ Πραγματειῶν,
καὶ ἐπεξηγῆμεναι κυριολεκτικῶς μὲ τὰς καθ' ἡμᾶς Ἑλ-
ληνικὰς, μανθάνονται εὐκολώτατα.

Δὲν ἐπρόσθεσα καὶ τὰς Γαλλικὰς, ἢ Τυρκικὰς ταύ-
τοσημάντες λέξεις διὰ τὰ μὴ μεγαλώσω πολὺ τὸ Βι-
βλίον· ἀλλὰ τὰς κυριωτέρας τούτων εὐρίσκεις εἰς τὴν
σειράν τοῦ Λεξικοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰς Λατινικὰς, ὡς
συγγενεστέρας πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς. Ἐπιθυμῶ τὰ ἐξο-
μαλυνθῆν ὅλαι σου αἱ δυσκολίαι, καὶ τὰ φθάσῃ ὀγλί-
γωνα ὁ ἐπιθυμητὸς καιρὸς τῆ καθαρισμῆ τῆς γλώσσης
μας, βέβαιον ἀποτέλεσμα τῆς φιλοτιμίαι σου, καὶ τῆς
ἐπιμελείας τῶν Φιλογενῶν προκομμένων εἰς τὸ τὰ γρά-
ψεν ἕκαστος Λεξικὸν καθαρὸν τῆς τέχνης, ἢ ἐπιστή-
μης, τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλεται. Δὲν εἶμαι βαδύς εἰς
τὰς ἐπικρατῦντας συστηματικούς στοχασμούς περὶ τῆς
διορθώσεως τῆς γλώσσης, ὅτε φαντάζομαι τὰ γίνω να
μο-

μοθέτης, καὶ ὁδηγὸς τῷ Γένεσμι· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο στοχάζομαι, ὅτι ἡ εἰρημένη μέθοδος εἶναι καὶ εὐκολωτέρα, καὶ δραστικωτέρα διὰ τὴν καθάρισιν τὴν γλῶσσάν μας ἀπὸ τὰς περιττὰς βαρβάρους, καὶ ξένας λέξεις· τὴν δὲ μᾶς δώσῃ τραυτέρως ἰδέαν περὶ τῶν πραγμάτων ἐξηγημένων μετὰ προσφυσίαν, καὶ ἐτυμολογημένην κυριολεξίαν, καὶ τὴν μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀληθινὴν προκοπὴν.

Ὅταν Σὺ φιλοτιμηθῇς τὴν γράφῃς ἀποσκορακίζων τὰς βαρβάρους ὀνομασίας, καὶ λέξεις, καὶ οἱ Φιλογενεῖς Συγγραφεῖς πλετίσθω τὸ γένος μετὰ λέξεις καθαρὰς, καὶ καλοῦ ἐξηγημένας εἰς Λεξικά τοῦ ἐπαγγέλματός των, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ καλὴ ἔκβασις θέλει ἀποδείξει καὶ εὐκολον, καὶ ἐπωφελεῖ τὸν στοχασμόν μας.

Ἐγίαινε, καὶ γενεῖ ἀξίος τῷ Ἑλληνικῷ Ὀνόματι!

Ὁ Σὸς Ν. Π.